

DIREKTORATET
FOR BYGGKVALITET

Veiledning om tekniske krav til byggverk

§ 12-3. Krav om heis i byggverk

§ 12-3. Krav om heis i byggverk

(1) Byggverk for publikum og arbeidsbygning med to etasjer eller flere skal ha heis. Byggverk med inntil tre etasjer og liten persontrafikk kan ha løfteplattform. Løfteplattform og heis skal være allment tilgjengelig. Følgende krav til størrelser gjelder:

- a. Minst én heisstol skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 2,1 m i byggverk med tre etasjer eller flere.
- b. Minst én heisstol skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 1,6 m i byggverk med kun to etasjer.
- c. Løfteplattform skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 1,6 m.

(2) Bygning med tre etasjer eller flere som har boenhet skal ha heis. Kravet gjelder ikke småhus med en boenhet og der atkomst fra inngangsparti til boenhet kun går over én etasje. Løfteplattform kan erstatte heis i bygning med boenhet med tre etasjer. Løfteplattform skal maksimalt betjene 6 boenheter. Følgende krav til størrelser gjelder:

- a. Minst én heisstol skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 2,1 m.
- b. Løfteplattform skal ha innvendig størrelse på minimum 1,1 m x 1,4 m.

(3) Der løfteplattform kan benyttes etter første og annet ledd kan denne erstattes med heis med tilsvarende størrelse.

(4) I etasjetallet skal alle måleverdige plan medregnes.

Veiledning

Til første ledd

Det er krav om heis eller løfteplattform i alle arbeids- og publikumsbygg over én etasje.

Heis eller løfteplattform må inngå i hovedløsningen i byggverk med flere etasjer. Hovedløsningen skal kunne benyttes, enten dette gjelder hovedinnganger eller personalinnganger.

Det åpnes for å kunne benytte løfteplattform istedenfor heis i enkelte byggverk der det er liten persontrafikk. Dette gjelder byggverk med inntil tre etasjer, eksempelvis klubbhus, bygning med få arbeidsplasser og lignende. Mulig bruk av løfteplattform vil kunne gjøre det enklere å oppnå bedre tilgjengelighet ved ombygning eller påbygning av eksisterende bygninger.

Valget mellom heis og løfteplattform må vurderes med hensyn til type byggverk og forventet persontrafikk.

Det finnes løfteplattformer med forskjellig utforming. En type er konstruert som en plattform i sjakt der betjeningen av løfteplattformen består av såkalt "påholden knapp". Påholden knapp vil si at man må holde destinasjonsknappen med etasjeangivelse inne mens man forflytter seg til valgt etasje. Løfteplattformen stopper på valgt etasje, dersom man ikke slipper knappen underveis. En annen type er en løfteplattform med lukket kabin og impulsstyrt destinasjonsknapp. Denne betjenes ved at man ved å berøre destinasjonsknappen med gitt etasjeangivelse forflytter seg til valgt etasje (som i en heis). Lukket kabin vil si at plattformen har omsluttende vegger og tak slik at det er kabinen som i sin helhet forflytter seg, ikke kun plattformen. For nærmere beskrivelse av løfteplattform, se Rådsdirektiv 2006/42/EF Maskindirektivet.

Hastigheten til en løfteplattform er 0,15 m pr. sekund. Det må vurderes i hvert tilfelle hvorvidt dette vil sikre en tilstrekkelig effektiv transport av personer i byggverket. Løfteplattform vurderes ikke som egnet der det forventes daglig bruk av mange personer eller der antall besøkende er uforutsigbart, for eksempel i stasjonsbygninger. For byggverk der det forventes større daglig publikumstilgang, vil heis være best egnet.

Med "allment tilgjengelig" menes her at løfteinnretning ikke kan være avlåst i byggverkets åpningstid. Den som skal benytte løfteinnretningen må selvstendig kunne betjene denne, uten behov for henvendelse til betjening for tilgang.

Preaksepterte ytelser

Med "liten persontrafikk" forstås i denne sammenheng:

1. For arbeidsbygning der forventet bruk tilsvarer maksimalt 12 arbeidsplasser.
2. For byggverk for publikum der forventet bruk er tilsvarende som for arbeidsbygning omtalt i punkt 1.

3. For byggverk som både er publikumsbygning og arbeidsbygning må heis installeres dersom publikumsbesøk kommer i tillegg til angitt antall arbeidsplasser.
4. For byggverk som både har boenhet og annen virksomhet, der forventet samlet bruk er tilsvarende som i arbeidsbygning eller byggverk for publikum, omtalt i punkt 1 og 2.

Til første ledd bokstav a

Krav til minimumstørrelse på heisstol er fastsatt ut fra hensynet til båretransport. Størrelse på heisstol er angitt med breddemål på 1,1 m og dybdemål på 2,1 m. For at bære skal kunne transporteres på en sikker måte, må heisdør plasseres på heisens kortsida.

Der det er flere heiser som betjener de samme etasjene ved samme inngang, er det tilstrekkelig at en av disse tilfredsstiller kravene til minimum størrelse. Øvrige heisstoler kan ha innvendig minimumsmål på 1,1 m x 1,4 m.

Dersom byggverket har flere innganger der det er heis, gjelder kravet om at minst én av heisstolene skal ha størrelse 1,1 m x 2,1 m for hver av inngangene.

Til første ledd bokstav b

Målene angir breddemål på 1,1 m og dybdemål på 1,6 m. For utforming av løfteinnretning, se § 15-13 og § 15-14.

Preaksepterte ytelser

For å manøvrere rullestol lett inn og ut av heis med minimumstørrelse, må heisdør plasseres på heisens kortsida.

Til første ledd bokstav c

Målene angir breddemål på 1,1 m og dybdemål på 1,6 m. For utforming av løfteinnretning, se § 15-13 og § 15-14.

Preaksepterte ytelser

For å manøvrere rullestol lett inn og ut av heis med minimumstørrelse, må heisdør plasseres på heisens kortsida.

Til annet ledd

For boenheter er prinsippet at dersom man må gå mer enn én etasje for å komme til boenhetens inngangsdør, skal det være heis. Kravet gjelder ikke for småhus med én boenhet som har flere etasjer/plan, eksempelvis en enebolig i tre etasjer. Krav om heis gjelder heller ikke internt i en leilighet eller rekkehus, jf. § 12-2 som regulerer tilgjengelighet kun på inngangsplanet i boenheter.

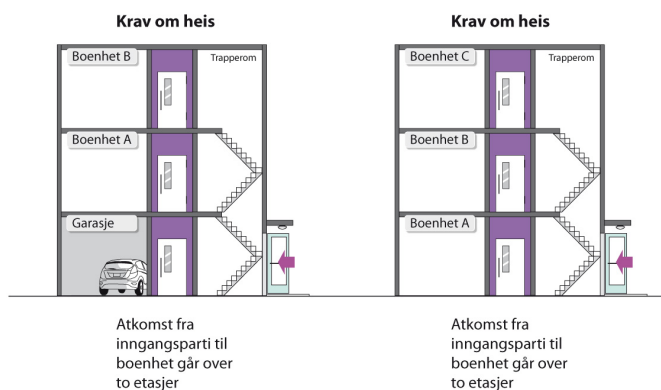
Kravet om heis kommer ikke til anvendelse der atkomst fra inngangsparti til boenhetens inngangsdør kun går over én etasje. Med én etasje menes alminnelig etasjehøyde på inntil 3,3 m.

Krav om heis i bygning med boenheter gjelder for rene boligbygninger og for byggverk for publikum og arbeidsbygning som i tillegg inneholder boenhet. Dersom det er næringsaktivitet i to av etasjene og boenhet i tredje etasje eller næring i en etasje og boenhet i de øvrige etasjene, må heisen/løfteplattformen føres opp til boenhetene. Kravet er ikke betinget av et visst antall boenheter.

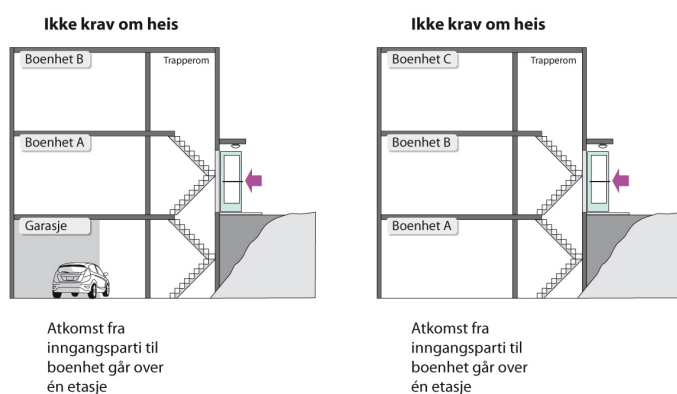
Når inngangspartiet er på mellometasjen i en bygning med tre boenheter over hverandre, er det ikke krav om heis/løfteplattform dersom man fra mellometasjen kan gå en trapp opp for å komme til boenhetens inngangsdør i tredje etasje eller en trapp ned for å komme til boenhetens inngangsdør i første etasje.

Løfteplattform kan benyttes i bygning med tre etasjer når den maksimalt betjener 6 boenheter. Der det er flere enn 6 boenheter i bygningen som har atkomst via løfteinnretningen, må det installeres heis. Dette gjelder både når det er flere boenheter med felles inngangsparti og ved svalgangsløsninger.

§ 12-3 Figur 1a: Figuren illustrerer når det er krav om heis.

§ 12-3 Figur 1b: Figuren illustrerer når det ikke er krav om heis.

Til annet ledd bokstav a

Krav til minimumsstørrelse på heisstol er fastsatt ut fra hensynet til båretransport. Størrelse på heisstol er angitt med breddemål på 1,1 m og dybdemål på 2,1 m.

Der det er flere heiser som betjener de samme etasjene ved samme inngang, er det tilstrekkelig at en av disse tilfredsstiller kravene til minimum størrelse. Øvrige heisstoler kan ha innvendig minimumsmål på 1,1 m x 1,4 m.

Dersom byggverket har flere innganger der det er heis, gjelder kravet om at minst én av heisstolene skal ha størrelse 1,1 m x 2,1 m for hver av inngangene. For utforming av løfteinnretning, se §§ 15-13 og 15-14.

Preaksepterte ytelser

For å manøvrere bære på en sikker måte inn og ut av heis med minimumsstørrelse, må heisdør plasseres på heisens kortsida.

Til annet ledd bokstav b

Målene angir breddemål på 1,1 m og dybdemål på 1,4 m.

Bygning med tre etasjer der løfteplattform betjener maksimalt 6 boenheter unntas fra kravet om bærestørrelse på 1,1 m x 2,1 m. For utforming av løfteinnretning, se § 15-13 og § 15-14 .

Preaksepterte ytelser

For å manøvrere rullestol lett inn og ut av løfteplattform med minimumsstørrelse, må heisdør plasseres på heisens kortsida.

Til tredje ledd

Der det er angitt andre mål for løfteplattform i første og annet ledd, kan disse målene også benyttes dersom det installeres heis istedenfor løfteplattform. For utforming av løfteinnretning, se §§ 15-13 og 15-14 .

Preaksepterte ytelser

For å manøvrere rullestol lett inn og ut av løfteplattform med minimumsstørrelse, må heisdør plasseres på heisens kortsida.

Til fjerde ledd

I etasjetallet skal alle måleverdige plan medregnes, også de som er unntatt etter § 6-1 bokstav a - c.

I byggverk for publikum og arbeidsbygning skal bestemmelsen sikre trinnfri atkomst til alle rom, mellometasje og lignende der publikum og ansatte har tilgang.

Kravet om at alle måleverdige plan skal medregnes gjelder også for bygning med boenhet. Her er kravet satt for å sikre trinnfri atkomst til bod og parkeringsplass i bygning.

Kravet om at alle måleverdige plan medregnes, gjelder også ved installasjon av løfteplattform.

Henvisninger

- Utvalg av referansestandarder fra Standard Norge
- Anvisninger i Byggforskserien fra SINTEF Byggforsk

Endringshistorikk

01.01.12 Ny veiledningstekst som følge av forskriftsendringer vedr. krav om heis og måleverdige plan. For øvrig er det foretatt mindre presiseringer og redaksjonelle endringer.